

การกำหนดฐานความผิดทางอาญากับพระภิกษุตามประมวลกฎหมายอาญา

DETERMINATION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST MONKS UNDER THE PENAL CODE

ธนาวุฒิ วงศ์อนันต์¹ รัตติกาล พานเงิน² ชนัญชิตา ทองชุบ³ และวรรณิษา แท่นดี⁴
Tanawat Wonganan¹, Ratikan Panngen², Chananchida Thongchub³ and Wannisa Tandee⁴

¹⁻⁴ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Bachelor of Laws Program Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
E-Mail: tanawut_wonganan@hotmail.com

Received : February 20, 2024

Revised : May 5, 2024

Accepted : June 30, 2024

บทคัดย่อ

ศาสนาพุทธอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีพระภิกษุเป็นผู้เผยแผ่คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาของศาสนาพุทธ บรรดาพระภิกษุทั้งหลายจึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนา บุคคลเหล่านี้ย่อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและดำรงตนเป็นผู้เผยแผ่พุทธศาสนาให้แก่พุทธศาสนิกชน ยึดถือปฏิบัติตาม แต่ในปัจจุบันนี้กลับมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจากการกระทำของพระภิกษุดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อยครั้ง และในทางปฏิบัติส่วนใหญ่พบว่าการกระทำของพระภิกษุเหล่านี้ แม้จะถือว่าผิดวินัยสงฆ์แต่ก็จะได้รับโทษ เพียงให้สึกจากสมณเพศและรับโทษทางอาญาอย่างบุคคลทั่วไปเท่านั้นตามไม่มีบทบัญญัติกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับแก่พระภิกษุที่กระทำความผิดอาญาได้โดยตรง มีเพียงฐานความผิดอาญากรณีบุคคลทั่วไปกระทำความผิดเท่านั้น แม้ในประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับศาสนาไว้ ก็เป็นเพียงบทบัญญัติที่มุ่งลงโทษผู้ที่มาก่อนความเดือดร้อนเสียหายแก่ศาสนาเท่านั้น ไม่ได้มีบทบัญญัติลงโทษแก่พระภิกษุแต่อย่างใด ทั้งที่การกระทำผิดอาญาของพระภิกษุถือเป็นเรื่องร้ายแรงเพราะพระภิกษุถือเป็นบุคคลที่มีสถานะสูงในสังคมและได้รับความไว้วางใจจากสังคม โดยอาจเทียบได้กับบรรดาบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพเฉพาะหรือเจ้าพนักงานที่ต้องระมัดระวังการประพฤติตนให้มากกว่าบุคคลทั่วไป เมื่อพระภิกษุกลับกลายเป็นผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมเสียเอง ลำพังเพียงพระธรรมวินัยเป็นเพียงหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมไม่มีสภาพบังคับอย่างสภาพบังคับทางอาญาตามกฎหมายบ้านเมืองที่จะสามารถควบคุมพระภิกษุมิให้กระทำความผิดได้ จึงควรมีแนวทางในการลงโทษพระภิกษุเหล่านี้ให้หนักกว่ากรณีบุคคลทั่วไป งานวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนได้ศึกษาถึงมาตรการทางสงฆ์และทางอาญาควบคู่กันไปจากการศึกษาพบว่าควรกำหนดเพิ่มโทษแก่พระภิกษุที่กระทำความผิดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเรื่องเพศในฐานข่มขืนกระทำชำเราและอนาจาร ซึ่งเป็นความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยจากการกระทำของพระภิกษุในปัจจุบัน

คำสำคัญ

พระภิกษุ พระธรรมวินัย การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

ABSTRACT

Buddhism has been with Thai society for a long time, with monks propagating the teachings of the Buddha, who is the teacher of Buddhism. Monks are therefore like representatives of Buddhism. Buddhist monks must be good role models and dedicate themselves as propagators of Buddhism for Buddhists to follow. However, it appears that criminal offenses are now often committed by monks, as often seen in the news. Although the actions of these monks are considered violations of monastic discipline, the punishment is only disqualification from the priesthood and the same criminal penalties as ordinary people. There is no criminal law that directly applies to monks who commit criminal offenses. There are only criminal offenses that any person can commit. In the current Criminal Code, religious offenses are merely provisions intended to punish those who harm their religion. There is no punishment provision specifically for monks, even though a monk's offense is serious because the monk is considered a person of high status and trust in society. It may be compared to a specialized professional or an officer. Monks must be more careful with their behavior than the general public. When a monk becomes an offender, it causes problems for society. Dharmavinaya are only moral criteria without any compulsory conditions, unlike criminal enforcement under civil law that can control monks from committing crimes. Therefore, there should be a way to punish these monks more severely than ordinary people. In this research, the authors studied concurrent monastic and criminal measures. The results showed that it is necessary to impose additional penalties on monks who commit offenses under the Criminal Code, particularly property offenses and sexual offenses such as rape, which are now often committed by monks.

Keywords

Buddhist monks, Dharmavinaya, Property offences, Sexual offences

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันศาสนาในสังคมไทยมีหลากหลายศาสนา ศาสนาพุทธเป็นลัทธิความเชื่อของมนุษย์ ซึ่งเป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555) มีหลักธรรมคำสั่งสอนที่มุ่งหมายสั่งสอน ให้คนที่เป็นสมาชิกในสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรม มีพิธีกรรมและ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นศาสนานั้น ๆ แต่สำหรับคนไทย ศาสนาเป็นสถาบันสำคัญของสังคมไทยโดยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาสำคัญประจำชาติและเปิดโอกาสให้บุคคลนับถือศาสนาต่าง ๆ ได้โดยอิสระ (สถานทูตสหรัฐ ฯ และสถานกงสุลประเทศไทย, 2565) แต่ศาสนาพุทธเป็นจุดรวม จิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ จึงได้ยึดหลักธรรมมาเป็นพื้นฐานของชีวิตเพื่อที่จะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศด้วย ดังที่(สำนักกองทุนสนับสนุนวิจัย , 2540) กล่าวว่าศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์สามารถจูงใจและผูกใจคนไว้ได้อย่างแน่นแฟ้น มนุษย์จะนำศาสนาที่ตนเองนับถือติดตัวไปปฏิบัติหรือเผยแพร่ในที่ใหม่ ศาสนาไม่ใช่ของที่อยู่กับที่แต่จะอยู่ตรงที่หนึ่งที่ได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์ยังไม่อพยพไปไหน บุคคลที่เกิดมาในศาสนาใดก็จะนับถือศาสนานั้น และมีความประพฤติกัลยาณกับบุคคลที่นับถือศาสนานั้น ๆ ซึ่งศาสนาต่าง ๆ จะมีนักบวชเป็นผู้สืบทอดศาสนาก่อนที่จะเป็นพระภิกษุบุคคลนั้นย่อมมีสถานะเป็นบุคคลธรรมดามาก่อน เพียงแต่เป็นผู้ที่ผ่านการอุปสมบทตามแนวทางของพระพุทธศาสนา เมื่อเป็นพระภิกษุแล้ว พระภิกษุนั้นย่อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้เผยแพร่ศาสนาให้กับบุคคลทั่วไปยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งพระภิกษุนั้นมีอิทธิพลต่อความเชื่อและการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของบุคคลให้เป็นคนดีอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข แต่จากรายงานวิจัยของภุณัช รัตนชัย,

(2565) ปัจจุบันพบว่าพระภิกษุกระทำความผิดทางอาญาปรากฏในข่าวและสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง (อมรินทร์ เทเลวิชั่น, 2565) และในการรับโทษนั้น ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจ จัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้

ขณะนี้ยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายอาญามาตราใดที่จะเอาผิดแก่พระภิกษุที่กระทำความผิดโดยตรง ซึ่งการที่พระภิกษุกระทำความผิดควรได้รับโทษสถานหนักกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป เพราะเป็นการกระทำความผิด ของพระภิกษุที่ฉวยโอกาสจากการที่บุคคลทั่วไปให้ความศรัทธาเคารพนับถือ เป็นแบบอย่างและเป็นผู้เผยแผ่ ศาสนาให้กับบุคคลทั่วไปมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดแสวงหาประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบ และยังเป็น การทำให้ศาสนาหมิ่นหมองโดยการกระทำความผิดนั้นๆ เกิดจากความรู้สึกรังเกียจได้สำนึกส่วนตัวขาดการยับยั้งชั่งใจ มิใช่คำสอนของศาสนาแต่อย่างใดทั้งนี้ การกระทำความผิดนั้นร้ายแรงซึ่งพระภิกษุเป็นบุคคลที่สังคมให้ความนับถือ และเชื่อถือว่าควรที่จะปฏิบัติตนอยู่ในกรอบบทบัญญัติหรือข้อห้าม แต่เมื่อพระภิกษุกระทำความผิดเสียเองกลับมี บทลงโทษทางวินัยเพียงให้สละสมณเพศเสียและให้รับโทษทางอาญาเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาการกระทำความผิด ของพระภิกษุควรได้รับโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา เพื่อให้สมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการห้ามปรามไม่ให้บุคคลใน สังคมกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษ ในเรื่องของการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence)

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติหรือมาตราใดที่ใช้บังคับกับพระภิกษุเพื่อให้พระภิกษุได้รับโทษทางอาญา โดยเฉพาะ จึงทำให้พระภิกษุได้รับโทษเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาจึงควรแก้ไขปรับปรุงเพิ่มโทษของพระภิกษุให้ ได้รับโทษที่มากกว่าบุคคลธรรมดาการกระทำความผิดในสัดส่วนที่เหมาะสมและสมควรในฐานะที่กระทำความผิดใน ขณะที่เป็นพระภิกษุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาและแนวคิดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลงโทษแก่พระภิกษุในอดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อวิเคราะห์มาตรการและแนวทางในการกำหนดโทษทางกฎหมายอาญาในกรณีความผิดที่ควรใช้ ในพระภิกษุต้องลงโทษหนักขึ้น
3. เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาเพื่อใช้ลงโทษพระภิกษุที่กระทำความผิด ในทางอาญาให้ลงโทษหนักขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาข้อมูลโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากประมวลกฎหมาย อาญาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้โทษกับพระภิกษุ ตามขอบเขตที่ผู้วิจัยศึกษาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ค้นคว้าและรวบรวมจากตำรากฎหมาย บทความทางวิชาการ รายงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสาร ทางกฎหมาย คำสั่ง คำวินิจฉัยของศาล ผลงานการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการ จากนิตยสารต่างๆ หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดของสถาบันต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ วิจัย เปรียบเทียบให้ได้มาซึ่งข้อสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยใช้เทคนิคในการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการสร้างฐานข้อมูลความรู้ในการวิเคราะห์สังเคราะห์ เปรียบเทียบ เพื่อ สรุปเป็นประเด็นที่สำคัญและประมวลผลต่อไป

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยนี้พบว่า การกระทำความผิดทางอาญาของพระภิกษุสมควรที่จะถูกกำหนดโทษสูงกว่าบุคคลทั่วไปคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และเพศ เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่อยู่ในชายผ้าเหลืองและมีวิธีการในการกระทำความผิดตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี แต่กฎหมายที่มีกลับมิได้มีเพื่อจะใช้ควบคุมบุคคลเหล่านี้ได้เหมาะสม กล่าวคือ ไม่มีการลงโทษที่สอดคล้องกับการกระทำความผิดนั้นได้ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและไม่เพียงพอที่จะตอบแทนวิธีการที่บุคคลเหล่านี้ใช้กระทำความผิด การกระทำความผิดโดยพระภิกษุนั้นฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดีงามของประชาชนอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะประชาชนชาวไทยที่ส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายมากเสียยิ่งกว่าคนธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิดเพราะเป็นการฝ่าฝืนศีลธรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยบุคคลซึ่งได้ชื่อว่ามีความดีสูงกว่าบุคคลธรรมดาและควรจะเป็นผู้รักษาศีลธรรมอันดีนั้นให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน มิใช่กลายเป็นผู้กระทำการที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรมนั้นเสียเอง (คณิต ณ นคร, 2549) การกระทำที่ผิดศีลธรรมนั้นเพียงพอที่จะกำหนดเป็นความผิดทางอาญาแล้ว ไม่ว่าจะพิจารณาตามความหมายอย่างแคบหรืออย่างกว้าง การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และเพศของพระภิกษุจึงสมควรที่จะถูกกำหนดไว้เป็นความผิดอาญา การกระทำความผิดของพระภิกษุนั้นย่อมเป็นทั้งการผิดศีลธรรมในตัวเองและยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นอีกด้วย จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับแก่พระภิกษุที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และความผิดเกี่ยวกับเพศโดยตรง มิใช่ให้รับผิดเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ การกระทำความผิดของพระภิกษุนั้นถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดที่อาศัยเหตุแห่งสถานะมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง จึงอาจเทียบได้กับการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีบทกฎหมายกำหนดความผิดและโทษไว้อย่างชัดเจน แยกต่างหากจากกรณีบุคคลธรรมดากระทำความผิด เจ้าพนักงานเหล่านี้ก็ต้องรับผิดชอบเพราะสถานะของตนด้วยเหตุที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ที่ถือเป็นตัวแทนของรัฐ มีอำนาจเหนือบุคคลต่าง ๆ และมีกฎหมายให้ความคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าประชาชนทั่วไป จึงต้องมีกฎหมายในทางควบคุมเจ้าพนักงานเหล่านี้ให้เข้มงวด เพื่อมิให้ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่มิชอบ อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบแก่ผู้อื่นได้เป็นวงกว้าง หรืออาจเทียบได้กับกรณีผู้มีวิชาชีพกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งก็มีกฎหมายกำหนดความรับผิดไว้โดยเฉพาะ เมื่อศึกษาถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้แก่กรณีพระภิกษุกระทำความผิดตั้งแต่อดีต ก็พบว่าในอดีตมีการควบคุมความประพฤติของพระภิกษุเข้มงวดกว่าปัจจุบัน ตั้งแต่จารีตประเพณีพระธรรมวินัย โดยเฉพาะพระธรรมวินัยที่หากมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและมีความศรัทธาในการบังคับให้ปฏิบัติตามแล้วก็จะช่วยแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีแต่เหตุที่ในปัจจุบันมีภิกษุจำนวนมากไม่ได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดและไม่มีการเฝ้าระวังที่มีสภาพบังคับเพียงพอที่จะทำให้พระภิกษุเหล่านี้อยู่ในกรอบพระธรรมวินัยเป็นเพียงกฎเกณฑ์ศีลธรรมเท่านั้น แม้ในปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่กำหนดบทบาทเกี่ยวกับพระภิกษุไว้โดยเฉพาะ แต่ก็เป็นไปในทางคุ้มครองพระภิกษุและพระพุทธศาสนา มากกว่าที่จะควบคุมความประพฤติพระภิกษุ บทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับกรณีพระภิกษุกระทำความผิดอาญา ก็มีเพียงให้สึกสละสมณเพศและถือว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างบุคคลธรรมดาเท่านั้น ยังไม่ไปในทางการควบคุมเท่าใดนัก ซึ่งทั้งหลายเหล่านี้จะไม่เพียงพอต่อการควบคุมพระภิกษุเหล่านี้มิให้กระทำความผิดและรู้สึกเข็ดหลาบ จำเป็นต้องมีกฎหมายบ้านเมืองมาควบคุมดูแลความประพฤติพระภิกษุอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางอาญาซึ่งร้ายแรงกว่าสภาพบังคับทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงเป็นที่พึ่งทางจิตใจของพุทธศาสนิกชนไทยทุกหมู่เหล่าได้อยู่ อันจะทำให้ประเทศชาติพัฒนาขึ้นสืบไป

ปัญหาอันเป็นความผิดทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศของสังคมไทยในปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่อันตรายร้ายแรงต่อสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และนับวันปัญหานี้ก็ได้เพิ่มจำนวนและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งบุคคลธรรมดาและพระภิกษุ เนื่องจากบริบททางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย ประกอบกับความแตกต่างตามสภาพแวดล้อมซึ่งก็เป็นตัวกำหนดบริบทของสังคมในของแต่ละพื้นที่ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันโอกาสที่พระภิกษุอาศัยความเป็นสมณเพศที่จะกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ง่ายนั้นก็คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และความผิดเกี่ยวกับเพศ ด้วยความเป็นสมณเพศ

ย่อมมีโอกาสที่จะกระทำความผิดสูงเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค และมีความใกล้ชิดกับสตรีที่เข้ามาเนื่องจากสมณเพศจะได้รับความไว้วางใจและความเชื่อถือจากพุทธศาสนิกชน

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยพบว่าในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีการบัญญัติอยู่แล้วในประมวลกฎหมายอาญา ควรจะมีการบัญญัติกำหนดฐานความผิดในความผิดเหล่านั้นเพิ่มเติมเฉพาะกรณีที่พระภิกษุได้กระทำความผิดในเรื่องดังกล่าว โดยผู้วิจัยเขียนแยกวิเคราะห์ถึงแต่ละฐานความผิด ไว้ดังนี้

กรณีพระภิกษุลักทรัพย์ จากการวิจัยพบว่าในประมวลกฎหมายอาญายังไม่มีการบัญญัติถึงการลักทรัพย์ที่กระทำโดยพระภิกษุ ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีสถานะที่มีความน่าเชื่อถือในสังคมไทยและสามารถอาศัยสถานะมาใช้ในการกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น จึงควรกำหนดให้พระภิกษุได้รับโทษหนักขึ้น โดยอาจกำหนดเป็นมาตรา 334/1 ถือเป็น การกำหนดเพิ่มโทษจากสถานะของผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลทั่วไป

กรณีพระภิกษุยกยอกต้องพิจารณาว่าความผิดยกยอกนั้นพระภิกษุจะทำได้ในกรณีใดนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักตามพระธรรมวินัยเข้ามาช่วยในการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญา โดยจากการศึกษาพบว่าพระธรรมวินัยได้อนุญาตให้พระภิกษุมีของส่วนตัวได้บางอย่างเท่านั้น ทรัพย์สินที่ไม่อนุญาตให้พระภิกษุมีหากพระภิกษุรับไว้ย่อมเป็นอาบัติ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การที่พระภิกษุมีทรัพย์สินนอกเหนือจากที่พระธรรมวินัยอนุญาตถือว่าเป็นการครอบครองแทนวัดเพื่อทำนุบำรุงพระศาสนา การที่พระภิกษุนำทรัพย์สินเหล่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวอันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ ย่อมเป็นการยกยอกทรัพย์สินของวัด อย่างไรก็ตามถ้าพระภิกษุที่กระทำความผิดมีตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์ ก็จะมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานซึ่งจะมีโทษหนักกว่าบุคคลทั่วไปอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นเพียงพระภิกษุธรรมดา ผู้วิจัยเห็นควรกำหนดฐานความผิดเฉพาะกรณี โดยอาจบัญญัติเพิ่มเติมมาตรา 335/1 เพื่อให้พระภิกษุผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักกว่าบุคคลทั่วไป

กรณีภิกษุฉ้อโกง จากการศึกษพบว่าควรกำหนดเป็นเหตุเพิ่มโทษหนึ่งในความผิดฐานฉ้อโกงจะมีเหตุการณ์ที่คล้ายกับการกำหนดเหตุการณ์เนื่องจากสถานะของผู้กระทำความผิดอยู่แล้ว คือ การแสดงตนเป็นคนอื่น และการอาศัยความเบาสติปัญญา ในประมวลกฎหมายอาญามีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรกำหนดความผิดสำหรับพระภิกษุที่เป็นผู้กระทำการฉ้อโกงโดยเฉพาะที่สมควรบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเช่นเดียวกันเพื่อให้ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงอยู่ในที่เดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่การกระทำความผิดของพระภิกษุนั้นก็มักจะเป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยการบริจาคเงินให้วัดหรือภิกษุนั้น มักจะเป็นการบอกบุญให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปสามารถมาร่วมทำบุญบริจาคเงินแก่วัด เช่น ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ตูรับเงินบริจาคในวัด หรือผ่านทางมัคทายกเป็นผู้รวบรวมเงินทำบุญมามอบแก่วัด และการหลอกลวงประชาชนนั้น หมายถึง การหลอกลวงบุคคลทั่วไป ไม่จำกัดจำนวน และไม่ว่าจะจำนวนเท่าใด หากเป็นการหลอกลวงที่ไม่เจาะจงตัวบุคคล แม้มีประชาชนหลงเชื่อเพียงคนเดียวก็มีความผิดฐานนี้แล้ว ดังนั้น หากมีการหลอกลวงให้ประชาชนเหล่านั้นมาร่วมทำบุญพระภิกษุที่กระทำการหลอกลวงเช่นนี้ก็ย่อมมีความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ซึ่งต้องรับโทษหนักกว่ากรณีฉ้อโกงธรรมดาโดยเห็นควรกำหนดเป็นมาตรา 341/1 ที่กำหนดจะเป็นบทเฉพาะสำหรับพระภิกษุที่กระทำความผิด

ในกรณีเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ใน มาตรา 276 ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และมาตรา 277 ในความผิดฐานกระทำชำเราเด็กซึ่งแม้เด็กจะไม่ยินยอมก็เป็นความผิดเพื่อเป็นแนวทางในการยับยั้งและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ข่มขืนกระทำชำเราขึ้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้อาจกำหนดเป็น (/) ในมาตรา 276 และมาตรา 277 และเพิ่มโทษกึ่งหนึ่งมาปรับใช้กับพระภิกษุที่กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากปัจจุบันพบเห็นการข่มขืนกระทำชำเราจากพระภิกษุปรากฏตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นภัยอันตรายที่น่ากลัวและควรศึกษาหาวิธีการเพื่อยับยั้งป้องกันมิให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเราขึ้น จึงอยากให้มึบทลงโทษเกี่ยวกับพระภิกษุที่กระทำความผิด

1. จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กำหนดการลงโทษฐานข่มขืนกระทำชำเรา โดยการลงโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจอ่างกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 276/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 276

2. จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 กำหนดการลงโทษฐานข่มขืนกระทำชำเรา โดยการลงโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจอ่างกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 277/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 277

กรณีพระภิกษุกระทำความผิดฐานอนาจาร

ในกรณีเกี่ยวกับการอนาจาร ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ใน มาตรา 278 และมาตรา 279 เพื่อเป็นแนวทางในการยับยั้งและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์อนาจารขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจอ่างกำหนดเป็น (/) ในมาตรา 278 และมาตรา 279 และเพิ่มโทษกึ่งหนึ่งมาปรับใช้กับภิกษุที่กระทำความผิดฐานอนาจารในประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากปัจจุบันมีพระภิกษุที่ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองมาใช้ในการอนาจารผู้อื่นจึงอยากให้มีบทลงโทษเกี่ยวแก่พระภิกษุที่กระทำความผิด

1. จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 กำหนดการลงโทษฐานอนาจาร โดยการลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจอ่างกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 278/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 278

2. จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 กำหนดการลงโทษฐานอนาจาร โดยการลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาทสูงสุดสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้อาจอ่างกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 279/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 279

อภิปรายผลการวิจัย

มาตรการลงโทษและอัตราโทษที่เหมาะสมในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและเพศนี้ ไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ข่มขืนกระทำชำเรา หรืออนาจารโทษที่ระบุอยู่ในประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ โทษปรับ และ โทษจำคุก หากกำหนดให้พระภิกษุได้รับหนักขึ้นโดยการบัญญัติเพิ่มไว้ในมาตราต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว หรือกำหนดฐานความผิดขึ้นใหม่ประชาชนนั้นก็ล้วนจะได้รับโทษปรับหรือโทษจำคุกเช่นกัน จึงต้องพิจารณาว่าการใช้โทษดังกล่าวจะเหมาะสมแก่การกระทำความผิดที่กระทำโดยพระภิกษุด้วยหรือไม่

เมื่อพิจารณาแล้วว่าควรกำหนดโทษจำคุกและปรับแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิดเพื่อให้สมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการห้ามปรามไม่ให้บุคคลในสังคมกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษ ในเรื่องของการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) ผู้เขียนจึงได้ วิเคราะห์ในลำดับต่อไปว่าในความผิดแต่ละฐานที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษานั้น ควรกำหนดอัตรา โทษเหล่านี้ไว้เท่าใด แบ่งออกเป็นโทษกรณีลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ข่มขืนกระทำชำเรา และอนาจาร ดังต่อไปนี้

(1) โทษกรณีพระภิกษุลักทรัพย์

หากได้กำหนดเพิ่มเป็น มาตรา 334/1 เป็นกรณี ผู้ใดกระทำความผิดฐานลัก ทรัพย์โดยอาศัยสถานะแห่งความเป็นพระภิกษุต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากผู้กระทำความผิดตามมาตรา 334 ซึ่งเหมาะสมแล้วเพราะการกระทำความผิดนั้นอาศัยสถานะ

(2) โทษกรณีพระภิกษุยกยอก

การกำหนดอัตราโทษแก่พระภิกษุที่กระทำการยกยอกให้รับโทษหนักกว่าคนธรรมดาและให้เทียบเท่ากับเจ้าพนักงานดังที่วิเคราะห์มานั้นเห็นควรกำหนดเป็นมาตร 353/1 กำหนดเป็นบทเฉพาะสำหรับพระภิกษุที่กระทำความผิด

(3) โทษกรณีพระภิกษุฉ้อโกง

ผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดให้เป็นหนึ่งในเหตุการณ์ความผิดฐานฉ้อโกงตาม มาตรา 341 อาจกำหนดเพิ่มเหตุการณ์ไว้ในมาตรา 341/1 เป็นกรณีการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง โดยผู้กระทำเป็นพระภิกษุด้วย แล้วพระภิกษุผู้กระทำความผิดก็จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมากกว่าการฉ้อโกงธรรมดาที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 60,000 บาท ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมแล้วเพราะเป็นการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่มีเหตุ พิเศษให้ได้รับโทษหนักขึ้น เป็นไปตามหลักการลงโทษที่ควรกำหนดโทษไว้เป็นลำดับขั้นตามลักษณะของความผิด

(4) โทษกรณีพระภิกษุกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้อาจกำหนดเป็น (/) ในมาตรา 276 และมาตรา 277 และ เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งมาปรับใช้กับพระภิกษุที่กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในประมวลกฎหมายอาญา โดยบทลงโทษที่เหมาะสมและสมควรแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิด มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 276/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 276 จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กำหนดการลงโทษฐานข่มขืนกระทำชำเรา โดยการลงโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี สูงสุดยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นบทลงโทษที่สมควรแก่ความผิดที่ได้กระทำ

2. กำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 227/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 277 จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 กำหนดการลงโทษฐานอนาจาร โดยการลงโทษจำคุกไม่เกินยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนถึงสี่แสนบาท ซึ่งการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราถือเป็นความผิดร้ายแรงที่มีผลกระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นสมควรได้รับโทษสถานหนักอยู่แล้ว และยิ่งไปกว่านั้นคือกรณีที่พระภิกษุได้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในขณะที่มีฐานะเป็นพระภิกษุ ยิ่งสมควรได้รับโทษที่ หนักกว่าบุคคลทั่วไปกระทำความผิด

(5) โทษกรณีภิกษุกระทำความผิดฐานอนาจาร

ผู้วิจัยเห็นว่าควร กำหนดเป็น (/) ในมาตรา 278 และมาตรา 279 และเพิ่มโทษกึ่งหนึ่งมาปรับใช้กับภิกษุที่กระทำความผิด ฐานอนาจารในประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากปัจจุบันมีพระภิกษุที่ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเอง มาใช้ในการอนาจารผู้อื่นจึงเห็นควรให้มีบทลงโทษเกี่ยวแก่พระภิกษุที่กระทำความผิด ดังนี้

1. ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 278/1 เป็นกรณีที่ พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่มกึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 278 จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 กำหนดการลงโทษฐานอนาจาร โดยการลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้อาจกำหนดเพิ่มเป็นมาตรา 279/1 เป็นกรณีที่พระภิกษุที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับเพิ่ม กึ่งหนึ่งจากบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา 279 จากเดิมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 กำหนดการลงโทษฐานอนาจาร โดยการลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพระภิกษุเป็นผู้มีสถานะสูงในสังคมไทยและมีพุทธศาสนิกชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมากมีกฎหมายให้ความคุ้มครองมากกว่า และยังสามารถอาศัยสถานะนั้นช่วยในการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และเพศได้อีกด้วย แต่พระธรรมวินัยไม่มีสภาพบังคับเพียงพอและกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสมแก่การควบคุมการกระทำความผิดของพระภิกษุ ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะทางกฎหมายว่าควร กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และเพศของภิกษุเนื่องจากสถานะของผู้กระทำ ซึ่งในวิจัย ฉบับนี้ได้ศึกษาและเสนอไว้เฉพาะในความผิดฐานลักทรัพย์ ยักยอก และฉ้อโกง ข่มขืนกระทำชำเราอนาจาร เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้พระภิกษุซึ่งถือว่าเป็นสถานะเป็นที่เคารพของชนในสังคมในสังคมกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษ ในเรื่องของการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) และส่งผลให้พระภิกษุไม่กล้าที่จะกระทำความผิดมากขึ้น

บรรณานุกรม

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1* พิมพ์ครั้งที่ 9. จีระการพิมพ์.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2554). *ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18* บัญญัติ. จีระการพิมพ์.
- คณิต ณ นคร. (2549). *กฎหมายอาญาภาคความผิด* พิมพ์ครั้งที่ 9. วิญญูชน.
- เด่นเดือน เชษฐสุน. (ม.ป.ป.). *การดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157*
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2555). *นิติศาสตร์แนวพุทธ* พิมพ์ครั้งที่ 13. วิญญูชน,
- พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มาตรา 140-147. (2551, 5 กุมภาพันธ์). เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก. หน้า 1-58.
- ทวีพร คงแก้ว. (2553). *เหตุการณ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์], บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ข้อบังคับสภาวิชาชีพ (ฉบับที่ 19) เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553 ข้อ 27,28.
- รายงานวิจัย โครงการวิจัยพุทธศาสนศึกษาศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- รายงานการวิจัย ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา, 2531.
- วารสารวิจัยธรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม, 2565.
- อานวย ยัสโยธา. (2531). กระบวนการต้องโทษในประมวลกฎหมายอาญากับวินัยสงฆ์ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ. รายงานการวิจัย ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา.
- กลุ่มวิชาการพระพุทธศาสนาและจริยศึกษา ศาสนาศึกษา กรมศาสนาศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *อธิบายวินัยสำหรับนักธรรมชั้นโท* พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์การศาสนา
- ข้อบังคับสภาวิชาชีพ. (2553). เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี. (ฉบับที่ 19). ข้อ 27,28
- พนิดา กันทะเขียว. (2565, 9 กรกฎาคม) ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการดำเนินชีวิต.
<https://sites.google.com/site/panidaple59/home>
- สถานทูตสหรัฐ ฯ และสถานกงสุลประเทศไทย. (2565, 9 กรกฎาคม). *รายงานว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนา นานาชาติในประเทศไทย 2563*. <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2020-international-religious-freedom-report-thailand-th/>
- อมรินทร์ เทเลวิชั่น (2565, 22 กรกฎาคม). ดาวแชทไลน์หลุดพระสงฆ์กับสีกา 26 เมษายน 2565.
<https://www.amarintv.com/news/detail/131715,สืบค้นวันที่ 25 กรกฎาคม 2565>.
- Herbert L. Packer. (1968). *The limits of the criminal sanction*. p.296.